

**Упровадження оновленої програми
з трудового навчання
для учнів 5-9-их класів
у 2017-2018 навчальному році**

Боринець Н. І.,
ІШПО КУ імені Бориса Грінченка

**Зміст оновленої навчальної програми
з трудового навчання орієнтовано на
формування в учнів
ключових і предметних компетентностей,
які покликані наблизити
процес трудового навчання
до життєвих потреб учня, його інтересів
та природних здібностей**

Ключові компетентності- це знання, уміння і навички у комплексі зі сформованою життєвою позицією учня

- 1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами**
- 2. Спілкування іноземними мовами**
- 3. Математична компетентність**
- 4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях**
- 5. Інформаційно-цифрова компетентність**
- 6. Уміння вчитися впродовж життя**
- 7. Ініціативність і підприємливість**
- 8. Соціальна та громадянська компетентності**
- 9. Обізнаність і самовираження у сфері культури**
- 10. Екологічна грамотність і здорове життя**

Наскрізнi змістові лінії – закладені у змісті усіх предметів

- Екологічна безпека та сталий розвиток,
- Громадянська відповідальність,
- Здоров'я і безпека,
- Підприємливість і фінансова грамотність

Оновлена програма з трудового
навчання для учнів 5-9-их класів
у 2017-2018 навчальному році
упроваджується одночасно
з 5-го по 9-ий клас

Кількість годин із предметів за класами

№ п.п.	Назва предмета	Класи						
		5	6	7	8	9	10	11
	Трудове навчання	2	2	1	1	1	6 (технологічн. профіль)	6 (технологічн. профіль)
	Технології	-	-	-	-	-	1 (всі профілі)	1 (всі профілі)
	Креслення			Сш (інжен. цикл)				2

Особливості нової програми

- орієнтація змісту програми на формування ключових і предметних компетентностей;
- визначені наскрізні змістові лінії;
- ґрунтується на основі проектно-технологічної діяльності учнів;
- змінено підходи до опанування змісту проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання: формування змісту технологічної діяльності здійснюється на основі об'єктів проектної діяльності, а не технологій, зокрема: вибір теми проекту (виробу для виготовлення) і добір та вивчення відповідних технологій обробки матеріалів;

Особливості нової програми

- змінено структуру та форму програми;
- передбачено зміст очікувальних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів відповідно до компонентів: знаннєвий, діяльнісний та ціннісний;
- відсутній зміст програмового матеріалу;
- передбачено можливе вивчення у змішаних класах (дівчатами і хлопцями) різних технологій на одному уроці за умови виконання проекту за спільною темою;
- **закладено достатньо високий рівень академічної автономії вчителя**

Суть академічної автономії вчителя

- **Обирає (разом з учнями) об'єкти** проектно-технологічної діяльності.
- **Визначає кількість проектів** для кожного класу (з урахуванням вимог програми).
- **Визначає кількість годин** на виконання кожного проекту (з урахуванням складності технології).
- **Визначає і формулює теми уроків** із опанування обраних проектів.
- **Розкриває зміст тем**, які планує для вивчення, з урахуванням змісту очікуваних результатів

Структура програм

Програма 2015 року

- Пояснювальна записка
- Тематичний план
- Обов'язкова для вивчення складова (*блоки за класами*)
- Варіативна складова

Програма 2017 року

- Пояснювальна записка
- Зміст навчальної діяльності

Форма програми

Програма 2015 року

- Кількість годин
- Зміст навчального матеріалу
- Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учня

Програма 2017 року

Зміст навчальної діяльності

Зміст навчального матеріалу

Програма 2015 року

- Розділи (1-4)
- Назва теми
- Зміст теми

Програма 2017 року

- Розділи (2)
- Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів
- Орієнтовний перелік об'єктів проектно-технологічної діяльності учнів
- Перелік основних технологій

Кількість проектів для виконання за розділами та класами

Кількість проектів	5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
Розділ 1. Основи проектування, матеріалознавства та технології обробки металів (основні проекти)	6-10	6-10	4-6	4-6	2-4
Розділ 2. Технологія побутової діяльності та побутової послугообслуговування (міні-проекти)	2	2	2	2	1
Разом:	8-12	8-12	6-8	6-8	3-5

Варто звернути увагу!!!

Кількість використання однієї й тієї самої технології як основної — не більше 2 разів в одному класі!

Використання основних технологій (після їх вивчення) як додаткових технологій — не обмежується.

У класах, що не поділяються на групи, під час вибору об'єкта проектно-технологічної діяльності необхідно планувати не менш як дві основні технології крім об'єктів, виготовлення яких передбачає застосування однієї технології, (наприклад, писанка, гарячі напої тощо) для того, щоб учні мали рівні можливості у виборі технологій із технічних і обслуговуючих видів праці.

Під час добору додаткових технологій для вивчення треба враховувати: вікові особливості учнів; технології мають бути доступними для засвоєння; мати навчальну цінність — під час її вивчення учень повинен отримувати нові знання, уміння, цінності; вони не мають негативно впливати на здоров'я учня тощо.

Календарно-тематичне планування

Тематичний план

№ з/п	Теми проектів та використані технології	Кількість годин
1	Розділ 1. Основи проектування, матеріалознавства та технології обробки	64
1.1	Проект 1. Рамка для фото	10
	<i>Технології основні</i>	<i>Технології додаткові</i>
	Технологія аплікації із природних матеріалів	
1.2	Проект 2. Гольник	8
	<i>Технології основні</i>	<i>Технології додаткові</i>
	Технологія обробки текстильних матеріалів ручним способом (пошиття)	
1.3	Проект 3. Вишитий рушничок «Стирник»	10
	<i>Технології основні</i>	<i>Технології додаткові</i>
	Технологія виготовлення вишитих виробів початковими, лічильними та декоративними швами	
1.4	Проект 4. Лялька-мотанка «Нерозлучники»	6

Календарно-тематичне планування та зміст тем, що вивчаються

№ з/п	Назва розділу, теми та її зміст	К-сть год	Клас	Термін
1	<i>Розділ 1. Основи проектування, матеріалознавства та технології обробки (64 год)</i>			
<i>Проект 1. Рамка для фото</i>				
<i>Проектування та виготовлення рамки для фото (10 год)</i>				
1.1	Вступ. Поняття про проектування	2	5-а	02.09.
	<p>Навчальні майстерні, їх призначення.</p> <p>Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку в навчальній майстерні, загальними правилами безпечної праці та елементами технологічної діяльності.</p> <p>Ознайомлення з облаштуванням навчальної майстерні.</p> <p>Правила поведінки в навчальній майстерні.</p> <p>Поняття про проектування.</p> <p>Методи проектування: метод фантазування.</p> <p>Етапи проектування. Зміст роботи на кожному етапі.</p> <p>Поняття «технологічна операція»</p>			
1.2	Планування роботи з виконання проекту	2		

Планування уроків

УРОК

Тема. Конструкційні матеріали та їх властивості.

Лабораторно-практична робота. Дослідження властивостей матеріалів

•**Мета уроку:**

■ *навчальна:* забезпечити:

а) засвоєння учнями знань (*із знаннєвого компонента*);

б) формування вмінь (*із діяльнісного компонента*);

в) дотримання правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог;

■ *розвивальна:* сприяти розвитку .....

■ *виховна:* виховувати .....

Планування уроків

- **Методичне оснащення уроку:**

- *матеріально-технічне забезпечення:* комп'ютер та мультимедійна дошка; зошит, набір конструкційних матеріалів природного та штучного походження (різні види деревинних матеріалів, металів та їхніх сплавів, тканини, пряжа, пластмаса, оргскло, гума тощо), вироби з різних конструкційних матеріалів, шліфувальний папір, лупа, ножиці;

- *дидактичне забезпечення:* колекції конструкційних матеріалів; картки із завданнями, інструкційні карти; електронні ілюстрації, презентація, комп'ютерна програма PowerPoint; _____

- **Форми організації пізнавально-навчальної діяльності:** колективна, індивідуальна, _____

Планування уроків

- **Методи навчання:** словесні (пояснення, евристична бесіда); наочні (слайди, таблиці, колекції), практичні (лабораторно-практична робота).
- **Міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки:** _____
- **Об'єкт праці:** _____
- **Тип уроку:** _____
- **Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів**
  - **Діяльнісний компонент:** _____
  - **Знаннєвий компонент:** _____
  - **Ціннісний компонент:** _____

ХІД ЗАНЯТТЯ (УРОКУ)

Алгоритм роботи вчителя за оновленою програмою

- Уважно ознайомитись із змістом Пояснювальної записки до програми.
- Усвідомити суть нового підходу до викладання предмета: обирається об'єкт для проектування і добираються технології для його виготовлення та оздоблення (*у попередніх програмах спочатку вивчалась технологія, а до неї добирався виріб для проектування і виготовлення*).
- Дібрати теми проектів для опанування учнями за класами.
- Сформулювати теми уроків до кожного проекту, розробити зміст цих тем.
- Скласти і затвердити календарно-тематичний план (*за запропонованою формою*).
- Використовувати інноваційні педагогічні технології для успішного опанування учнями проектів.

Алгоритм проектно-технологічної діяльності

1. Вибір та обґрунтування теми проекту та практичного використання спроектованого та виготовленого виробу.
2. Визначення вимог до спроектованого виробу (*критерії виробу*).
3. Складання плану роботи з виконання проекту.
4. обговорення з батьками (з родиною) необхідності проектування і виготовлення саме такого виробу та виділення грошей на придбання матеріалів (*міні-маркетингові дослідження*).
5. пошук моделей-аналогів виробів із використанням різних інформаційних джерел, їх аналіз із метою виявлення кращих ознак (*того, що подобається і що можна використати у власній конструкції спроектованого виробу з урахуванням методів проектування, що вивчаються*).

Алгоритм проектно-технологічної діяльності

6. Конструювання виробу (*виконання графічного зображення виробу з використанням методів проектування відповідно до вимог програми за класами*).
7. Складання технологічної послідовності з виготовлення та оздоблення проектованого виробу.
8. Добір матеріалів, інструментів, пристосувань, обладнання.
9. Виготовлення та оздоблення проектованого виробу.
10. Створення проектних документів (*у робочому зошиті*) під час виконання відповідних завдань щодо проектування і виготовлення виробу.
11. Презентація проекту.

Рекомендовані джерела на допомогу вчителю

1. Методичний кейс 2017-2018 (<http://ippo.kubg.edu.ua/>)
2. Газета «Трудове навчання» (вид-во «Шкільний світ»)
3. Журнал «Трудова підготовка в рідній школі» видавництва «Педагогічна преса»;
4. Журнал «Трудове навчання в школі» видавничої групи «Основа».
5. Електронні уроки (презентації) (<http://ippo.kubg.edu.ua/>)
6. Поради фахівців і вчителів трудового навчання щодо роботи за оновленими навчальними програмами з трудового навчання для учнів 5-9-х класів у соціальній мережі Фейсбук:
  - на сторінці групи «Трудове навчання в українській школі»;
  - на сторінках «Трудове навчання», «Трудове навчання-об'єкти праці», створених для вчителів, де подано матеріали з різних видів діяльності;
  - на сторінці групи «Випускні-трудова»

Бажаю творчих успіхів!